

Naslov članka/article:

Uspešne zgodbe, ki jih plete Erasmus+: paralelni intervju

Avtor/Author:

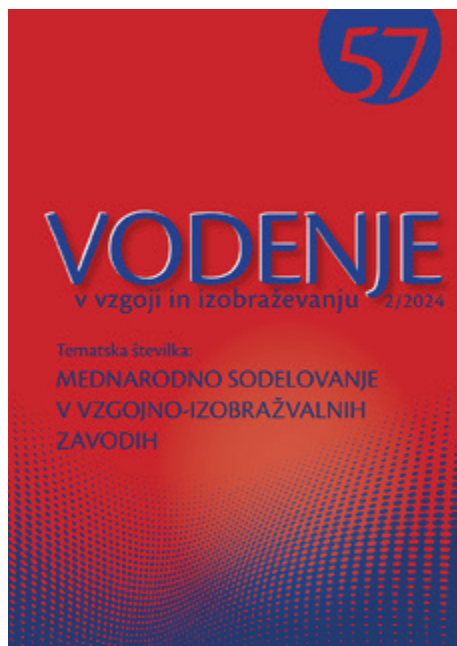
dr. Mihaela Zavašnik

DOI

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Vodenje v vzgoji in izobraževanju 56 št. 2/2024, letnik 22

ISSN 1581-8225 (tiskana izdaja)

ISSN 2630-421x (spletna izdaja)

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2024

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/vodenje-v-vzgoji-in-izobrazevanju/>

Uspešne zgodbe, ki jih plete Erasmus+: paralelni intervju

Z izbranimi ravnatelji in koordinatorji Erasmus+, katerih vzgojno-izobraževalnih zavodi že vrsto let uspešno vodijo Erasmus+, se je pogovarjala dr. Mihaela Zavašnik.

Suzana Plemenitaš je ravnateljica Osnovne šole Dobje.

Liljana Plaskan je ravnateljica Vrtca Litija.

Tjaša Poljšak Miklavc je pomočnica ravnatelja in koordinatorica Erasmus+ na Gimnaziji Koper.

Iztok Leskovar je ravnatelj Strokovnega izobraževalnega centra Alme M. Karlin.

O avtorici

Dr. Mihaela Zavašnik je vodja Središča za profesionalni razvoj na Zavodu RS za šolstvo.
mihaela.zavasnik@zrss.si

1. Zakaj naj se zavod vključi v Erasmus? Kaj lahko zavodu prinese vključenost v Erasmus+?

Suzana Plemenitaš

S pomočjo Erasmus+ projektov smo na Osnovni šoli Dobje dosegli pomemben napredek pri pridobivanju novih znanj, metod in pristopov k poučevanju ter pri vključevanju in implementiranju preizkušenih praks v naše dosedanje ustaljene prakse poučevanja. Sodelovanje na mednarodni ravni je našim učencem in učiteljem omogočilo izmenjavo izkušenj ter vzpostavitev pomembnih mednarodnih povezav. Izkušnje so vsem omogočile razširitev obzorja, spoznavanje drugih kultur, razvijanje jezikovnih in socialnih veščin ter večjo motiviranost za nadgradnjo jezikovnih kompetenc. Prek mednarodnega sodelovanja smo dodatno nadgradili sodobne pristope poučevanja, izboljšali digitalno pismenost ter spodbujali sodelovanje, kreativnost in ustvarjalnost.

Liljana Plaskan

Erasmus+ projekti pomagajo zavodu razvijati in poglobljati izbrane prednostne naloge, ki si jih postavi v okviru svojega načrta razvoja, kar omogoča izboljševanje kakovost lastne prakse. Z mednarodnim sodelovanjem posameznike spodbujamo k razmišljanju izven okvirjev, k rahljanju in spreminjanju omejujočih prepričanj, hkrati pa omogočamo, da strokovno rastejo in si z mobilnostmi širijo obzorja. Z mobilnostjo v tujini posameznik zraste tako osebno kot strokovno, pridobi širino in vpogled v novo kulturo, spoznava primere dobre prakse v okviru izbrane projektne teme ali na splošno, predstavlja svojo organizacijo v tujini, krepi samozavedanje in pripadnost lastni organizaciji ter pridobiva vpogled v evropski izobraževalni prostor. Obenem razmišlja in reflektira o svoji praksi in vpeljuje izboljšave, ki se odražajo v celotnem zavodu. Z vključitvijo v Erasmus+ krepimo tudi strokovne in medkulturne kompetence zaposlenih, spodbujamo učenje in komunikacijo v angleškem jeziku ter krepimo digitalne kompetence zaposlenih. Zavod prav tako krepi svojo prepoznavnost v slovenskem in evropskem izobraževalnem prostoru ter pridobi ogromno znanj iz projektnega vodenja. Ponuja ogromno priložnosti za napredek in razvoj zaposlenih. S komuniciranjem in načrtovanjem v tujem jeziku, z usklajevanjem projektne aktivnosti v svojem zavodu in pri partnerskih organizacijah, z mobilnostmi v tujini in z gostovanjem tujih partnerjev v svojem zavodu, s finančnim vodenjem projekta in seveda tudi s sodelovanjem znotraj Erasmus+ ekipe zavoda vsi sodelujoči pridobijo ogromno novih znanj, veščin in izkušenj.

Tjaša Poljšak Miklavc

Sodelovanje v Erasmusu prinaša tako vključenim posameznikom kot šoli širino, izziv, da ne ostajamo zaverovani sami vase, v svoje poglede, rešitve. Svet je danes vse bolj povezan – nujno je, da se tudi šole povezujejo z drugimi okolji, z drugačnimi kulturnimi posebnostmi in izobraževalnimi sistemi. Erasmus prinaša nova pedagoška znanja in znanja s strokovnih področij. Z Erasmusom se lotevamo tem, ki so skupne na evropski ravni (digitalni svet, trajnostnost, ekologija, znanstveni dosežki, zgodovinski mejniki ...). Erasmus pa močno pripomore tudi pri ustvarjanju delovnega in ustvarjalnega zelo pozitivnega vzdušja tako med sodelavci (med domačimi in med domačimi in tujimi) kot tudi med učitelji in dijaki. Močno se izboljša tudi sposobnost komunikacije v tujem jeziku, tudi zahtevne, tako med dijaki kot delavci šole.

Iztok Leskovar

S projekti Erasmus+ smo pričeli daljnega leta 2002. Iskali smo sredstva, ki bi našim dijakom in profesorjem omogočala pogled za obzorje. Želja po znanju in odkrivanju neznanega nas je pripeljala do točke, kjer smo v projektih odkrili možnost za razvoj in napredek naše organizacije. Seveda smo dijaki, učitelji, vodstvo in šola rasli skupaj. Z vključevanjem v projekte smo spoznali nov krog ljudi z novimi znanji in izkušnjami. Vedno znova smo našli odgovore na naše potrebe in težave, rojevale so se nove ideje. Luč dneva je ugledala nova vizija naše prihodnosti. Ob tem so pozitivne izkušnje predstavljale motivacijo za tiste, ki so oklevali. Izkušnje, ki jih pridobijo udeleženci mobilnosti Erasmus+ in posledično šola, so neprecenljive. Ko pogledamo čez sosedov plot, spoznamo, da nekaterega znanja ali strokovnih kompetenc doma ne moremo usvojiti – ker imamo drugačno kulturo, zgodovino, tradicijo, naravo, hrano ... Nihče ne more tako dobro opisati tega, kar doživiš na mobilnosti, kot če to sam izkusiš. Tega ne more nadomestiti nobena spletna stran ali aplikacija. Spoznaš pa tudi, da imamo doma marsikaj, *česar* nisi niti opazil. Šele po povratku ceniš npr. kvaliteto življenja, ki jo živimo pri nas. Vključenost v Erasmus+ prinese novo dimenzijo učenja in poučevanja. Neprecenljiv je učni material, ki ga na podlagi lastnih izkušenj in novopridobljenega znanja pripravljajo dijaki in učitelji. Dijaki dobijo veselje za učenje tujih jezikov, ko si osmislijo njihovo uporabo. Zavod na tak način raste in se razvija, obogaten z avtentičnimi mednarodnimi dimenzijami.

2. Kako naj zavod začne mednarodno sodelovanje? Kako se lotiti prvega projekta Erasmus+?

Suzana Plemenitaš

Predlagamo pet korakov:

- Ravnatelj se pri kolegu ravnatelju pozanima, kako začeti.
- Na šoli se oblikuje tim + koordinator.
- Ravnatelj in koordinator se udeležita sestanka, ki ga organizira in zelo dobro pripravi Cmeplus.
- Smiselno je prebrati priročnik, poiskati prednostne cilje in jih povezati s prednostnimi nalogami zavoda in njegovimi potrebami (narediti analizo potreb).
- Tim z ravnateljem pripravi vizijo, evropski načrt, cilje poveže s cilji zavoda in odda prijavo.

Liljana Plaskan

Prvi korak je udeležba na izobraževanjih in seminarjih, ki jih ponuja Cmeplus kot nacionalna agencija za Erasmus+ programe. Na njihovih seminarjih dobi posameznik prvi uvid, kaj sploh pomeni mednarodno sodelovanje npr. dveh organizacij in na kakšne načine se lahko mednarodno sodelovanje prične, kakšne so priložnosti za pridobitev novih partnerjev. Ob njihovih izobraževanjih se je pametno povezati s portalom eTwinning, ki ponuja mednarodno sodelovanje na daljavo. Dobro je tudi, da se poveže z izkušeno organizacijo, ki že ima oblikovan projekt in bi potrebovala le še nekaj partnerjev. V Vrtnu Litija smo najprej prek evropskega spletnega stičišča eTwinning sodelovali v projektu Rainbow kids, ki ga je vodila koordinatorska organizacija iz Portugalske. Spoznavali smo platformo eTwinning in spletno učilnico TwinSpace, si delili dobro prakso na daljavo o učenju angleškega jezika (barve, števila, živali), skupaj z otroki spoznavali drugo kulturo, predstavljali našo Slovenijo in se na daljavo družili na zabaven način. Kot partnerji smo nato sodelovali tudi v K2 Erasmus+ projektu, v katerem je več partnerjev sledilo skupni temi – čustveno opismenjevanje otrok – in jo razvijalo. V ta projekt nas je kot organizacijo novinko povabil že izkušeni Vrtec Pedenjped iz Ljubljane. V tem času smo pridobili ogromno izkušenj, znanj in uvidov v projektno vodenje, da smo lahko sami zasnovali prvi samostojni Erasmus+ projekt. Do tedaj smo se že naučili, da je projektna ekipa Erasmus+ v nekem zavodu širša ekipa z različnimi pogledi in izkušnjami, ki proaktivno stremi k razvoju, napredku ter k profesionalni rasti zaposlenih.

Kakovostnega projekta Erasmus+ namreč ne more pripraviti le ena sama oseba. V projektni ekipi je nujno potrebno sodelovanje ravnatelja, ki usmerja ter povezuje teme projekta skupaj z različnimi aktivnostmi, ki potekajo v zavodu. Med snovanjem samostojnega projekta smo iskali različne vire pomoči (že izkušene Erasmus+ organizacije in koordinatorje iz bližnjih šol oziroma vrtcev, nepogrešljiva je bila tudi podpora agencije Cmiepius – pripravljali seminarji, svetovalna srečanja ipd.). Zagotovo pa drži stari pregovor »Sreča je na strani pogumnih«. Tudi če ne uspe v prvem poskusu, ne smemo obupati, saj je lahko v drugo projekt toliko boljše in učinkovitejši zasnovan.

Tjaša Poljšak Miklavc

Pri nas smo kar skočili v vodo in plavali. Ena izmed slovenskih šol, ki ni mogla več sodelovati, nas je priporočila skupini, ki je pripravljala projekt, sprejeli smo izziv (pred 15 leti) in od takrat rastemo tako na ravni šole kot posamezniki. Partnerje je mogoče najti na mnogo načinov (eTwinning, konference, prek e-pošte, priporočil partnerskih šol ...). Začetniki? Prvi projekt bi najverjetneje moral biti povezan z močnimi točkami, ki jih ima posamezna šola (področja, ki jih mentorji dobro obvladajo, in to se lahko ponudi partnerjem), v kombinaciji s področji, ki jih želijo izboljšati (to lahko ponudijo partnerske šole). Nato je treba aktivno iskati šole, ki imajo podobne načrte, izzive, potrebe. Za začetek se lahko poveže tudi z izkušeno Erasmus+ slovensko šolo, morda obišče in sodeluje na kakšni dejavnosti, gostitvi ... Lahko pa se, kot smo se mi, kar vrže v ponudbo, ki prispe na šolo, in plava.

Iztok Leskovar

Trenutno je vključitev v projekte Erasmus+ precej lažja, kot je bila v naših časih. Samo še peščica zavodov je, ki niso vključeni in s tem nimajo izkušenj. Pri nas v Celju smo se vključevanja novincev lotili prek Erasmus+ dni. V ta namen organiziramo srečanje z namenom prikaza primerov dobrih praks, z druženjem koordinatorjev in okroglo mizo o izzivih za prihodnost. Vsem novincem in zainteresiranim je tako omogočena zelo enostavna vključitev v projekte. Tako lahko najdejo izkušene koordinatorje, ki so lahko njihovi mentorji in jim pomagajo pri prijavi in izvedbi projekta. Ob tem ne smemo pozabiti na zaposlene na Cmiepiusu, ki so odlični strokovnjaki in pozorni sogovorniki. Pomagajo z nasveti in usmerjajo koordinatorje, ki se znajdejo v slepi ulici.

3. Kako mednarodno sodelovanje povezati z drugimi projekti, še posebej s prednostnimi cilji zavoda? Kako vpeti mednarodno sodelovanje v druge aktivnosti zavoda?

Suzana Plemenitaš

Če je vizija zavoda jasna, potem je mednarodno sodelovanje vedno povezano s prednostnimi cilji zavoda in z vsemi ostalimi aktivnostmi ali projekti. Na osnovnošolski ravni so projekti, s katerimi smo pričeli 2017, vzporedno z letnim delovnim načrtom naslavljali na učenca osredinjen pristop, uporabo IKT v podporo formativnemu spremljanju, vzpostavitev pozitivnega medkulturnega dialoga in spodbujanje tuje jezikovnih spretnosti. Posledično smo med zaprtjem šol nadgradili smiselno rabo IKT med poukom in slednjega obogatili ter se v celoti približali uresničevanju ciljev učnega načrta. Z načinom poučevanja smo omogočali razvoj kompetenc sodelovanja, komunikacije, kritičnega prijateljevanja in kreativnosti na enaki ravni, kot smo to počeli že prej. V veliko podporo nam je bilo tudi znanje, ki smo ga pred pandemijo pridobili po vsej Evropi. Na predšolski ravni pa smo prva projekta namenili predvsem spoznavanju tujih kultur in ozaveščanju o njihovem obstoju znotraj meja EU in deljenju dobrih praks poučevanja izven zidov šole/vrtca. Naša želja je, da mednarodna sodelovanja nadaljujemo v smeri, da znanja in veščine, ki se nanašajo na poučevanje v naravnem okolju in drugih institucijah, razširimo po celotni vertikali in da o smiselni rabi digitalnih orodij in digitalni pismenosti razmišljamo že v vrtcu. Tudi zaposleni (tako v vrtcu kot v šoli) so z inovativno obliko opazovanja pouka prek učnih sprehodov (kratkih hospitacij), ki jih izvajamo tudi na šoli, prenašali dobro prakso iz evropskega prostora (z mehkim prehodom) v ustaljene rutine dosedanjega dela. Prenos inovativne prakse s partnerskih šol je pomagal učiteljem razviti odprtost za uvajanje sprememb pri poučevanju. V letu 2019 so se pričele izmenjave učencev, ki do sedaj zaradi odmaknjenega podeželskega okolja niso imeli možnosti potovanj v druge države in druženja z vrstniki iz drugih evropskih držav. Z vrstniki iz tujine so hitro navezali stike bodisi na mobilnosti v tujini ali ko so učenci iz različnih držav gostovali na naši šoli. Veliko jih je ravno zaradi spretnega rokovanja s tehnologijo še vedno povezanih in v dobrih stikih, kar pripomore k večji samozavesti ter aktivni uporabi angleškega jezika. Zaradi vsega naštetega, tudi omogočenih mobilnosti, naši učenci dosegajo boljše rezultate pri pouku in izvenšolskih dejavnostih ter uspešno razvijajo veščine 21. stoletja.

Liljana Plaskan

Smiselno je, da je tema projekta povezana s prednostnimi nalogami in jo preko Erasmus+ projekta le poglobljamo in še bolj razvijamo. Torej, že pri snovanju projekta se osredotočimo na potrebe zavoda, razvojne cilje in izpeljane prednostne naloge. Le tako bomo lahko vsebine s projektom Erasmus+ nadgradili, obogatili in dobro prakso še razširili. Če zaposleni vidijo smiselnost vsebin, so bolj aktivni in zavzeti. Ko je projekt Erasmus+ potrjen in odobren s strani nacionalne agencije, je za čim bolj poglobljeno delovanje in čim širši doseg aktivnosti oziroma učinkov projekta najbolj optimalno, da se projekt Erasmus+ vključi v letni delovni načrt zavoda in poveže z različnimi prednostnimi cilji oz. nalogami za tisto obdobje. Nato lahko k že načrtovanim ciljem in aktivnostim v projektu pripenjamo dodatne vsebine in dejavnosti, ki se bodo med seboj povezovale, dopolnjevale in nadgrajevale. Posledično bo doseg učinkov in rezultatov projekta širši in bo poleg zaposlenih znotraj zavoda ter staršev dosegel tudi širšo strokovno kot tudi laično javnost izven zavoda. V Vrtcu Litija so vsi vzgojiteljski zbori (štiri izvedbe v letu) namenjeni tudi predstavitvi udeležencev po mobilnosti, izvajamo strokovne razprave, kako vključiti prilagojene dobre prakse iz tujine, predstavljamo vsebino projekta znotraj zavoda, v občini in tudi širše.

Tjaša Poljšak Miklavc

Na podlagi naših izkušenj lahko rečemo, da je mogoče Erasmus projekte voditi v obliki krožka, kar smo počeli mnogo let. Dejavnosti je nato mogoče deliti in razširjati na razrednih urah, konferencah, dnevih odprtih vrat, projektnih dnevih, Erasmus+ dnevih, roditeljskih sestankih, svetu staršev. Pri nas ga sedaj vključujemo tudi v pouk ITS-ja (interdisciplinarni sklop), obveznega predmeta v 2. in 3. letniku, zato postaja del vsakdanjega življenja na šoli, del rednega načrtovanja pouka in ocenjevanja.

Iztok Leskovar

Na šoli je veliko delovnih teles, ki načrtujejo izobraževalni proces in skrbijo za kakovost in uresničevanje vizije zavoda. Ti organi morajo biti seznanjeni tudi z možnostmi, ki jih ponuja sodelovanje v projektih Erasmus+. Seveda morajo poznati tudi rezultate. Ob tem morajo vsebino usklajevati tudi z ostalimi nalogami zavoda. Njihovo nalogo najboljše ponazarja delovanje nogometne ekipe, ki mora biti usklajeno z jasno začrtanimi cilji in zarisanimi potmi, kako bomo do teh ciljev prišli skupaj kot ekipa. Če bo delal vsak zase, rezultata ne bo. Ravnatelj je seveda tisti, ki bdi nad usklajevanjem in zasledovanjem ciljev. Ima pregled nad delovanjem vseh delovnih teles in ve,

ali se zavod pomika proti načrtovanim ciljem. Sicer mora s tem seznaniti delovna telesa in skupaj z njimi poiskati pravo pot.

4. Kaj potrebuje zavod, da je mednarodno sodelovanje učinkovito?

Suzana Plemenitaš

Jasno vizijo, željo po strokovni rasti in mednarodnem sodelovanju, odprtost/pripravljenost strokovnih delavcev deliti lastne prakse in jih evalvirati, dober tim, sodelovanje koordinatorja in ravnatelja, podporo ravnatelja. V vseh letih smo vzpostavili zaupanja vredno in inovativno ekipo sodelavcev z dobro razvitimi interkulturnimi in jezikovnimi kompetencami ter s širokim pogledom na razvoj izobraževanja, ki želi še naprej delovati v evropskem prostoru. Zato nam niti odhod koordinatorice, ki ji gre velika zasluga, da smo s projekti sploh začeli, ni predstavljal nobenih večjih težav. S ponosom lahko povem, da že tretje leto tujim partnerjem ponujamo tudi seminar. Vsebine seminarja so vključevanje poučevanja tujih jezikov po metodi CLIL, formativno spremljanje in na učenca osredinjen pouk, kar zopet sovпада s cilji v letnem delovnem načrtu in z evropskim razvojnim načrtom.

Liljana Plaskan

Najprej naj se v zavodu oblikuje ne prevelika (od tri do osem članov) Erasmus+ skupina strokovnih delavcev, ki skupaj z ravnateljem vodi potek projekta. Vsekakor je dragocena izkušnja in vrednost, če je izvedljivo, da je v projektu tudi ravnatelj eden od udeležencev mobilnosti v tujini. Na začetku je potrebno kakovostno in smotrno vsebinsko ter finančno načrtovanje projekta: razvojni načrt – cilji in potrebe zavoda, rezultati in pričakovani učinki projekta, izbor in časovnica aktivnosti projekta, iskanje morebitnih partnerjev, morebiten izbor udeležencev mobilnosti (ni nujno), potek in vmesna evalvacija projekta, razširjanje projektnih ugotovitev in izbor koordinatorja, ki bo pripravil prijavnico projekta. Projekt ne more potekati kakovostno in učinkovito, če nad njim ne bdi koordinator, ki skupaj s projektno ekipo in v sodelovanju z računovodjo vodi in spremlja potek aktivnosti (organizacija, potek, izvedba, evalvacija, spremljanje) in porabo finančnih sredstev. V vsakem projektu lahko pride tudi do ovir ali težav, ki pa se jih ne smemo ustrašiti. Zagotovo je pomembno dobro sodelovanje s skrbnikom projekta na nacionalni agenciji Cmepius, ki lahko priskoči na pomoč in usmeri na pravo pot. Jasno se je treba zavedati, kakšne premike in kje želimo narediti, da si ne zastavimo preobsežnega projekta s previsokimi pričakovanji. Koristno je imeti tudi sogovornika iz kakšne sosednje šole ali vrtca, ki ima

izkušnje z Erasmus+ projekti. V veliko pomoč so tudi seminarji za organizacije pogodbenice, ki jih Cmeplus pripravi vsako leto za organizacije, ki so jim odobrili projekt. Koristno se je povezati z različnimi organizacijami, ki lahko s svojimi aktivnostmi oziroma sodelovanjem pripomorejo k obogatitvi projekta (npr. Urad za komuniciranje RS Slovenija z znamko I Feel Slovenia, Center za poklicno izobraževanje in izdaja potrdil o mobilnosti Europass ipd.).

Tjaša Poljšak Miklavc

Šola potrebuje predvsem podporo in razumevanje vodstva ter tudi nesodelujočih kolegov (večje obremenitve in odsotnosti učiteljev, dijakov). Partnerske šole, ki nimajo podpore vodstva, se soočajo z velikimi težavami pri izpeljavi projektov, pridobivanju sodelovanja dijakov in kolegov. Seveda pa šola potrebuje tudi zadostna sredstva, in to je trenutno kar težava, saj so cene vsakršne mobilnosti bistveno višje kot pred petimi leti, financiranje pa ostaja enako.

Iztok Leskovar

Veliko majhnih kamenčkov sestavlja velik mozaik. Brez vodje, ki verjame v pomembnost projektov in nenehno spodbuja ekipo, ne gre. Koordinator ne more vedno znova iskati argumentov za vodilne in sodelujoče, da šola to potrebuje. Ravnatelj je najpomembnejši člen, seveda pa nato potrebuje usposobljenega koordinatorja in ožjo ekipo sodelavcev, ki širijo primere dobre prakse in implementirajo rezultate projektov. Tako skrbimo za trajnost le-teh. Za uspešno izvedbo projektov je potreben tudi zanesljiv zunanji partner. Ta poskrbi za kvalitetno izvedbo projekta v tujini. Je izjemno pomemben del projektne ekipe, ki zagotavlja kakovostno izvedbo projekta.

5. Kaj lahko pričakujeta ravnatelj in zavod na začetku vključevanja v Erasmus?

Suzana Plemenitaš

Zagotovo dodatno delo, ki pa se obrestuje. Smiselno je, da poizkuša dobiti na šolo kakšnega pripravnika, da se lažje urejajo nadomeščanja. V nasprotnem primeru je mobilnosti bolje načrtovati med počitnicami. Pričakuje lahko tudi kakšen upor zaposlenih, zato je priporočljivo, da se mobilnosti sicer ponudijo vsem, omogočijo pa tistim, ki to želijo. Po petih letih si jih želijo vsi. Učinki se ne pokažejo takoj, zagotovo pa se pozitivni učinki pokažejo

čez pet let. Če ravnatelj ve, kaj pričakuje, in ima jasno zastavljeno vizijo ter kratkoročne in dolgoročne cilje za zavod, potem je uspeh zagotovljen.

Liljana Plaskan

Če ravnatelj nima pravega sogovornika, ki bi spodbujal mednarodno sodelovanje, se lahko pojavijo dvomi, strah, odpor. Vsak začetek je lahko težek, a kjer je volja, tam je pot. Če ima ravnatelj moč, da navduši nekaj zaposlenih za mednarodno sodelovanje in oblikuje dobro ekipo, je uspeh zagotovljen. Ni nujno, da bo šlo vse po načrtih in da bo uspešna že prva prijavnica. Lahko da bo prva prijavnica oddana, a projekta ne bodo odobrili, kar bo zelo verjetno potrla člane projektne ekipe. Tako je bilo v našem vrtcu, a smo se zavedali, da so to vse izkušnje, ob katerih se učimo. V naslednji prijavnici smo upoštevali vse komentarje ocenjevalcev projektov in projekt (ki je v teku) zelo učinkovito zasnovali. Tudi med samim potekom projekta se lahko zgodijo nenadna presenečenja, npr. odpoved gostovanja s strani partnerja, odpoved leta, slabša odzivnost partnerske organizacije ipd. Vsaka takšna izkušnja prinese novo razumevanje, in če bo koordinator skupaj s projektno ekipo stremel k iskanju rešitev, se bo projekt zagotovo uspešno nadaljeval. Torej, nič ni narobe, če v zavodu pred začetkom vključevanja v Erasmus+ predvidimo, poleg pozitivnih učinkov, tudi tisto, kar gre lahko narobe. Le sprejeti moramo, da so to izkušnje, ki nas lahko popeljejo še k boljše zasnovanemu projektu.

Tjaša Poljšak Miklavec

Ravnatelj in šola lahko pričakujeta predvsem dejstvo, da bodo sodelujoči učitelji in dijaki dodatno obremenjeni, tako z več dela kot tudi z odsotnostmi.

Iztok Leskovar

Seveda so pričakovanja različna. Jaz bi se raje osredotočil na svoj primer, ki je deloval. Nerealno je vsiljevati cilje okolju. Lahko sicer to počneš, a je pot do zastavljenega cilja težja. Lažja in hitrejša pot je odziv na potrebe okolja. Seveda pa je za višje cilje in spremembo miselnosti na dolgi rok treba poseči tudi po takšnih ciljih. Menim, da je za trajnost potrebna zdrava mešanica obojega. Ljudje potrebujemo tudi vmesne cilje in zmage. Težko je včasih pet let ali več ljudi prepričevati, da so na pravi poti. Zato je treba imeti manjše spremljevalne projekte, ki spremljajo in podpirajo tiste velike in pomembne za delovno organizacijo oziroma zavod. Zagotovo lahko vsi pričakujejo spremembe, ki bodo izboljšale delovni proces in zvišale kvaliteto storitev. To lahko preprosto poimenujemo napredek.

6. Kaj konkretnega lahko prinese mednarodno sodelovanje otrokom/učencem, strokovnim delavcem in zavodu? Kako je to videti, prepoznati?

Suzana Plemenitaš

Učenci se veselijo mobilnosti, so bolj aktivni – v okviru priprav na mobilnost razvijajo tuje jezikovne kompetence (ustvarjajo besedila v tujem jeziku, se sporazumevajo videokonferenčno); pridobivajo medkulturno dimenzijo, kar je za šolo na podežlju izjemnega pomena. Starši vedno z nestrpnostjo pričakujejo, ali bo naslednji projekt sprejet, in na roditeljskih sestankih javno pohvalijo ter se zahvalijo koordinatorici in ravnateljici za vloženo delo. Strokovni delavci na nezavedni in zavedni ravni evalvirajo lastno delo, kar jim omogoča strokovno rast (to se odraža v njihovih LDN). Osebnostno rastejo, pridobivajo samozavest in tuje jezikovne kompetence, saj se želijo udeležiti mobilnosti, sami iščejo partnerje, brez težav odidejo na mobilnost med počitnicami, v veliki meri si sami organizirajo mobilnost (rezervirajo karto, stanovanje, samoiniciativno stopijo v stik s koordinatorjem gostujoče organizacije itd.).

Liljana Plaskan

Profesionalna rast, osebni napredek in dvig temeljnih ključnih kompetenc so vsekakor rezultati aktivnosti mednarodnega sodelovanja, ki jih zaznavamo pri naših zaposlenih, ki so bili neposredno vključeni v aktivnosti mobilnosti v tujini. Že tekom snovanja in izvajanja projektnih aktivnosti znotraj zavoda se pokažeta strokovna rast in napredek sodelujočih, z udeležbo na mobilnosti v tujini pa lahko posameznik pridobi neposreden vpogled v delovanje tuje organizacije, v primere njihove dobre prakse na področju vzgoje in izobraževanja ter njihovo kulturo. Vse omenjeno je odlična podlaga za primerjavo domačega in tujega vzgojno-izobraževalnega sistema, refleksijo in vrednotenje lastnega dela ter iskanje idej, strategij za prilagojeno vplevanje dobrih praks in preizkušanje novosti pri svojem delu, kar aktivno pripomore k dvigu kakovosti pedagoškega dela z otroki pri sodelujočih v Erasmus+ projektu kot tudi pri ostalih zaposlenih v zavodu. Profesionalna rast in vnašanje izboljšav v strokovno delo zaposlenih neposredno vplivata tudi na dvig dobrega počutja otrok, njihovo samozavedanje in krepitev njihovega območja bližnjega razvoja ter razvoja njihovih medkulturnih veščin. Posameznik s sodelovanjem v mednarodnem projektu aktivno okrepi tudi učenje in komunikacijo v tujem (npr. angleškem) jeziku, kar izboljša njegove komunikacijske zmožnosti v tujem prostoru. Udeleženci mobilnosti so neposredno vključeni tudi v iskanje nastanitev, letalskih prevozov, spletna srečanja z gostitelji, reševanje spletnih vprašalnikov in oblikovanje gradiv

ipd., kar neposredno izboljša njihove digitalne spretnosti. Z obiskom organizacije v tujini udeleženec mobilnosti pridobi vpogled v tuji vzgojno-izobraževalni sistem in njegovo kulturo, kar okrepi njegove medkulturne kompetence, razumevanje konteksta Evropske unije ter evropskih vrednot in raznolikosti kultur.

Tjaša Poljšak Miklavc

Večja ko je motivacija učiteljev za spremembe, pogostejše ti uporabljajo nova orodja, znanja, pristope; tudi kritičnost do slovenskega šolskega sistema je manjša, ker poznajo druge, tako severno- kot južnoevropske sisteme. Učitelji se aktivno vključujejo, ekipa se večja, več je idej ... Dijaki se na naši šoli množično vključujejo v Erasmus+, pri gostitvah želijo sodelovati tudi dijaki, ki sicer niso vključeni v projekt. Napredujejo v rabi tujega jezika, v samostojnosti, projektne delo, kritičnosti in strpnosti pa seveda na strokovnih področjih, ki so v posameznem projektu v ospredju (napredujejo tako vsebinsko / v znanju kot tudi v strokovnem izrazoslovju v tujem jeziku).

Iztok Leskovar

Ogromno je majhnih in velikih stvari, ki jih sodelovanje v projektih Erasmus+ prinese posamezniku. V prvi vrsti je lahko dokaz sodelujočim, da potrebujejo znanje tujega jezika, bontona, sporazumevanja, strokovna znanja, samostojnost, odgovornost, hvaležnost, sprejemanje drugačnih ljudi in drugih kultur, šeg, navad, okolja. Prisiljeni smo se naučiti prilagajanja in spoštovanja. Ne glede na to, ali govorimo o zaposlenih ali o dijakih in učencih. Priložnosti za nabiranje izkušenj v tujini so neprecenljive za posameznikov osebnostno in poklicno rast. Zelo pomemben vidik je tudi zavedanje, da živimo v prekrasni deželi z dobrimi ljudmi. Navdaja nas zadovoljstvo ob spoznanju, da smo lahko srečni, da smo rojeni tukaj in ta trenutek. Postanemo hvaležni za vse, kar nam ponuja narava, domovina, prijatelji in družina. Z aktivnim mednarodnim sodelovanjem smo prispevali tudi k veliki prepoznavnosti našega zavoda v tujini. To dokazujejo številni obiski iz tujine, saj vsako leto gostimo dijake, učitelje in tuje strokovnjake iz različnih evropskih držav, ki v vzgojno-izobraževalno delo vnašajo zanimive vsebine in sodobne poučevalne prakse. Gostovanja spodbujajo dijake, da delijo svoje znanje s tujimi vrstniki, ter krepijo njihovo samozavest pri uporabi tujih jezikov, prilagodljivost in odprtost.

7. Ali obstaja primer mednarodnega »projekta«, na katerega ste v vašem zavodu še posebej ponosni? Pojasnite, zakaj.

Suzana Plemenitaš

Od leta 2017, ko smo se vključili v mednarodno sodelovanje, smo zaključili devet projektov, sedaj smo akreditirana šola. Ponosni smo čisto na vsak zaključeni projekt, saj je vsak doprinesel k strokovni rasti tako zaposlenih kot tudi učencev, obzorje so odprli tudi staršem in lokalni skupnosti. Živimo namreč v majhnem odmaknjenem podeželskem okolju, ki otrokom ni nudilo možnosti potovanja v druge države (razen redkim posameznikom) in ni ponujalo druženja z vrstniki iz drugih evropskih držav. Morda smo najbolj ponosni na prvi KA 229 projekt, ki smo ga koordinirali in istočasno prenesli dobro prakso poučevanja in vnašanja IKT v pouk na ostale sodelujoče ter se prvič znašli v mednarodnem okolju, na prve mobilnosti učencev in na srečo v očeh učencev po vrnitvi z mobilnosti ... Ponosni smo tudi, da je v okviru razvojnega projekta, ki ga je vodil projektni partner iz vrtca Maštoland iz Novega Sada, nastal priročnik *Učenje izven zidov vrtca in šole*, v katerem je opisana dobra praksa učenja »izven zidov«, torej v naravi. Ponosni smo tudi, da smo preko dosedanjih sodelovanj v Erasmus+ projektih zaznali potrebe tujih partnerjev in razvili seminar, ki jim ga ponujamo že tretje leto. Vsebine seminarja so vključevanje poučevanja tujih jezikov po metodi CLIL, formativno spremljanje in na učenca osredinjen pouk.

Liljana Plaskan

V veliko zadovoljstvo in ponos nam je naš prvi samostojni Erasmus+ projekt z naslovom Opolnomočeni vzgojitelji za opolnomočenje otrok (ang. Empowered teachers empower children). V projektu smo ciljno izbrali partnerske institucije iz Estonije, Norveške, Švedske, Češke, Belgije, Islandije in Irske, pri katerih smo začutili strokovnost na višjem nivoju in v povezavi z našim strokovnim delom. Z vsemi partnerji odlično in kakovostno sodelujemo, vzajemno smo že tudi sami sprejeli 16 gostov iz Češke, v oktobru 2024 nas bodo obiskali tudi iz partnerskega vrtca oz. šole na Švedskem. Načrtovali smo 16 mobilnosti, ki vključujejo sledenje na delovnem mestu ter udeležbo na strokovnih tečajih. Projekt smo obogatili z gostovanjem tuje strokovnjakinje, in sicer smo se povezali z ravnateljico švedske večjezične šole in vrtca Vittra Rösjörp International Leo Colner, ki je v našem vrtcu hospitirala, obiskala različne enote, izvedla predavanje za strokovne delavce našega vrtca in okoliških šol ter sodelovala na okrogli mizi z gosti s Pedagoškega inštituta in Zavoda RS za šolstvo ter z ravnateljico sosednjih šol. Veseli nas, da smo lahko vsem strokovnim delavcem, ki jih je strah

komuniciranja v angleščini, ponudili deseturni tečaj angleškega jezika, ki ga je izvajala profesorica in prevajalka angleškega jezika. Prijavilo se je 13 udeležencev, ki so v dveh zahtevnostnih skupinah okrepili osnove sporazumevanja v angleškem jeziku. Mobilnosti z organizacijskega vidika že dalj časa načrtujemo vnaprej, kar nam omogoča prihranek na potovanjih kot tudi pri nastanitvah. Smotrno in preudarno načrtujemo stroške, ki jih sprti usklajujemo z evidencami iz računovodstva, kar nam je omogočilo, da smo poleg že načrtovanih šestnajstih mobilnosti omogočili izkušnjo mobilnosti še štirim dodatnim osebam. Aktivno sodelovanje v projektu in udeležbo na mobilnostih smo ponudili vsem strokovnim delavcem. Prijavilo se je več strokovnih delavcev, kot je bilo prostih mest za mobilnost, zato smo naredili ožji izbor udeležencev mobilnosti ter rezervno listo. S partnerskimi vrtci smo želeli vzpostaviti tudi eTwinning projekt kot podporo istoimenskemu Erasmus+ projektu, a partnerji niso izrazili želje po takšnem sodelovanju. Zato smo k sodelovanju v eTwinning projektu povabili sosednji vrtec Cici-ban (pri Osnovni šoli Šmartno pri Litiji), ki s platformo eTwinning nima še nobenih izkušenj, si pa tudi sami želijo začeti z mednarodnim sodelovanjem. Obenem oboji sledimo metodologiji programa Korak za korakom pod vodstvom Pedagoškega inštituta, kar nas povezuje na več strokovnih področjih dela z otroki. Navezali smo stik z ambasadorko eTwinning Majo Bregar iz Osnovne šole Gradec, ki je strokovnim delavcem iz obeh vrtcev prišla predstaviti oblike sodelovanja preko eTwinning projektov in prednosti, ki jih takšno sodelovanje prinaša. Opažamo, da se je ob začetnih zadržkih tehtnica pri naših zaposlenih prevesila v pozitivno naklonjenost Erasmus+ projektom, saj se dviguje nivo zavedanja visoke dodane vrednosti, ki jo lahko mednarodno sodelovanje organizaciji prinese.

Tjaša Poljšak Miklavc

Enserrer – Poučevati o vojni, vzgajati za mir je bil projekt, katerega koordinator je bila italijanska gimnazija iz Červinjana, vključeval pa je celotno vertikalno, od vrtca do univerze (partnerske šole so bile francoski in italijanski vrtec, italijanska in francoska osnovna šola, srednja šola iz Avstrije, Francije, Nemčije, Slovenije in univerza iz italijanske Gorice ter francoskega Bordeauxa). Ponosni smo na to, da smo med drugimi rezultati na naši šoli v sodelovanju s šolo iz Červinjana pripravili šolski vodič po poteh soške fronte (slovensko-italijanski), ki ga lahko uporabijo šole na šolskih ekskurzijah.

Iztok Leskovar

Težko bi izpostavil enega v tej neverjetni množici projektov. V programu sodelujemo že 24 let, samo za mobilnost smo porabili približno 1.700.000 evrov, omogočili mobilnost 570 dijakom in 240 učiteljem, mentorjem PUD in drugim zaposlenim, izdelali programe za poučevanje tujega jezika in strokovnih modulov za triletni in štiriletni program, programe zniževanja odpadkov v delovnem procesu. Med že omenjenimi projekti, ki so vodili k višjim ciljem, so bili *Eurotraffic*, *E-Cuisine*, *Zero Waste*, *Vocal Medical*, *Tourism4Careers*, *Pro Tourism*, *Digital VET for All*, *Intercultural Hotel* in *Methods*. Želel bi izpostaviti svoje sodelavce, ki so mi pomagali in verjeli, da je to prava pot. Tudi takrat, ko so se nekateri trudili dokazati, da je to napačna pot. Imam krasne sodelavke in sodelavce, brez katerih nikakor ne bi zmožl opraviti takšnega razvoja zavoda. So nezamenljivi in hkrati moji prijatelji. Zame je vsak dan v službi nagrada in vesel sem, da sem okoli sebe zbral ljudi, ki mislijo podobno.

8. Kaj delate v vašem zavodu danes drugače kot pred leti in je posledica mednarodnega sodelovanja?

Suzana Plemenitaš

Vsi v zavodu smo bolj odprti, bolj večji pri sporazumevanju v tujem jeziku, brez težav sprejemamo mednarodne partnerje in z njimi sodelujemo. Cenimo naš šolski sistem (in ga hkrati kritično vrednotimo), hkrati pa v naše delo vnašamo dobre prakse iz tujine (seveda v skladu s kulturo dela, zakonodajo, klimo družbe). Vsi strokovni delavci so na hospitacijo vedno pripravljeni sprejeti mednarodne goste, ki so na opazovanju pouka na šoli vsaj dvakrat letno.

Liljana Plaskan

Zagotovo smo zmanjšali strah pred sodelovanjem in komuniciranjem v angleškem jeziku s tujimi gosti oziroma partnerji. Zavedamo se, da se vedno učimo tudi sami, takrat ko obiščemo tuje organizacije in tudi takrat ko gostimo tuje partnerje. Cenimo to, da se lahko pogovarjamo in izmenjujemo poglede o enakih izzivih in ovirah z ljudmi, ki delajo na istem področju, živijo pa na drugem koncu Evrope. Bolj spoštujemo in smo hvaležni za čudovito naravo in okolje, v katerem živimo. S sodelovanjem v mednarodnih projektih zmanjšujemo omejujoča prepričanja, da se kaj ne da, in skušamo bolj razmišljati, kako bi lahko to sami izvedli. Po vsakem obisku tuje organizacije oz. vrtca udeleženci mobilnosti skupaj s prijavljenimi strokovnimi delavci izvedejo debatno urico (strokovno razpravo), na kateri skupaj

razmišljamo, kako bi lahko primere dobre prakse iz tujine v prilagojeni obliki prenesli k nam. Naše strokovne delavce je na primer motivirala praksa iz norveškega vrtca, ko jutranje zbiranje otrok v vsakem vremenu poteka na igrišču, ne v igralnicah. Posledično so strokovni delavci že v dveh enotah poskusili z jutranjim zbiranjem otrok na igrišču, ko je vreme bolj prijazno (topplejši jesenski, pomladni ali poletni meseci). Po poročanju strokovnih delavcev so otroci zelo zadovoljni, dobro se počutijo, in gibanje v takšni obliki na svežem zraku zunaj vpliva tudi na funkcioniranje otroka kasneje pri dejavnostih. Nekaj praktičnih idej za igre z otroki, ki so jih udeleženci pridobili na mobilnostih, so predstavili na vzgojiteljskem zboru in so že zaživele v posameznih oddelkih. Večje je tudi zavedanje, da smo sami v večji meri odgovorni za dobro počutje na delovnem mestu. Nekatere vsebine, ki so na tem področju že potekale v našem vrtcu, smo z vsebinami, ki smo jih udeleženci pridobili na mobilnosti (strukturirani tečaj), le še poglobile. Poznamo nekaj novih strategij, ki jih uporabljamo tako na ravni vrtca kot v posameznih enotah.

Tjaša Poljšak Miklavc

Vsekakor se z veliko več samozavesti lotevamo raznih projektov. Zelo smo napredovali pri pripravi učnih gradiv, zbornikov, priročnikov, pri poznavanju in upoštevanju avtorskih pravic, pri digitalnem delu. Bolj smo ustvarjalni pri pripravi različnih delavnic, lahko bi rekli, da si bolj upamo poskusiti kaj novega, drugačnega. V mednarodnih projektih sodelujemo večinoma učitelji, ki nismo učitelji tujih jezikov, tako da smo zelo napredovali tudi v rabi angleščine, italijanščine, francoščine ...

Iztok Leskovar

Kar temeljito moram pobrskati po spominu, kako smo delali tam na začetku. Najboljši opis bi bil navdušen obraz moje dijakinje, ki sem jo srečal danes na srečanju pogodbenikov Cmepiusa. Bil sem njen profesor na začetku svoje delovne poti. Iz njenih oči je sijalo navdušenje nad dejstvom, da je obiskovala šolo, katere razvoj sem predstavil danes. Rekla je takole: » Vsak učitelj bi si želel delati na taki šoli.« To je zame največja nagrada. Menim, da sem se obdal z velikim številom marljivih strokovnjakov, ki radi opravljajo delo učitelja. Dijaki zaradi njih radi prihajajo v šolo in jo imajo za drugi dom. Izpostavil bi storitveno naravnost profesorjev. Ves čas je v ospredju uporabna vrednost znanj in kompetenc, ki jih prejmejo dijaki v izobraževalnem procesu. Ponovno moram izpostaviti odzive na potrebe okolja. Ravno ti odzivi poskrbijo za to, da dijaki vidijo uporabnost prejetih znanj, saj z izdelki in storitvami vstopajo v svet odraslih. Na umirjen in varen način spoznavajo svoje bodoče delovno okolje in stopajo v prihodnost z jasnimi cilji.